

ליקוטי בן לאשרי

מתוך ספר בן לאשרי ברכה משולשלת

מהג"ר יצחק הכהן הוברמן זצ"ל - "הצדיק מרעננה"

פרשת לך לך תשפ"ב

על כן אמר לו ה' שילך לפרסם האלקות, דהרי כבר נגמר זמן התהו ודי לשימוש הגשמיות ועתה בא זמן גילוי הרוחניות: (עמ' קמז)

דרוש. לך לך יש לדקדק למה לא אמר לו צא, כמו שאמר לנח (בראשית ח, טז) צא מן התיבה. וכן אמר לו משה רבינו ע"ה לפרעה שסופו שיאמר לו צא אתה וכל העם אשר ברגליך. עוד יש לדקדק למה לא אמר לו פעם אחת לך מארצך, וגם רבותינו ז"ל הרגישו בזה ודבריהם ידועים (הובאו ברש"י כאן). על כן נראה לעניות דעתי דהכונה בלך לך, אינו היציאה מאותו מקום לבד וינוח בארץ אחרת, אלא ליקח מקל הנדודים בידו ולא יהיה לו מקום קבוע בעולם. ולפי זה הכונה מארצך, ששום ארץ לא יחשוב לארץ שלו, ואפילו ארץ מולדתו ובית אביו לא לו תתיחס, כי אין לו בעולם הארצי והגשמי כלום, כי ה' הוא נחלתו, וכמאמר נעים זמירות ישראל (תהלים לט, יג) גר אנכי עמך תושב ככל אבותי, פירוש כמו שהקב"ה בעולם הזה עכשיו נחשב כמו גר, שאין כל העולם מודים שהוא עיקר חיותו, כן יהיו

"בינונים" שרק אם היו בעיר מולדתו אזי יכלו להרגיש את קדושתו, לבוא ולהידבק בו. וגם ניצוצות הקדושות "הקטנים" שלא הרגישו בקדושתו אלא אם כן היו אתך בבית אביך ממש, כולם כבר נתעלו על ידך ושוב אין בשבילך כאן שום עבודה. ועל כן אמר אל הארץ אשר אראך, ששם מוכן הרבה עבודה בשבילך: (עמ' קמד)

דרוש. ויאמר ה' אל אכרם לך לך. גימטריה שדי גשם. ויש לפרש הכונה על פי מה דאיתא בספר הקדוש שם משמואל (ראש השנה דף נב. וראה תולדות יעקב יוסף שמות סוף אות ג) על אומרם ז"ל בתנחומא (מקץ, י) מפני מה נקרא שמו יתברך שדי, שאמר לעולמו די, שבשעת הבריאה היו שמים וארץ מותחים והולכים עד שגער בהם הקב"ה ואמר להם די, פירוש, מתרחק מרוחניות ומתגשם ומעלים על האלקות, עד שגער בהם הקב"ה שלא יתגשם ויעלים עד כדי שלא יוכל מבקש האמת למצוא אותו. עיין שם נועם דבריו הקדושים. וידוע אומרם ז"ל (עבודה זרה ט, א) דעד אברהם היו שני אלפים תהו ובימינו התחילו ב' אלפים תורה.

דרוש. לך לך, על פי מה שכתב אור החיים הקדוש (שמות יט, ה) דאם לא היו בני ישראל חוטאים היה כחם חזק כאבן השואבת (מאגנט) ששואבת הברזל והברזל בעצמו נמשך אחריה, כן היו כל הניצוצות הקדושות שבעולם נמשכים לארץ ישראל ונהיים מתוקנים שם על ידי בני ישראל ולא היו צריכים להגלות, אך על ידי החטא נחלש כח משיכתם ומוכרחים להגלות למקומות שפזורים שם הניצוצות הקדושות. ובודאי כל עבודת אברהם אבינו ע"ה היתה להעלות את הניצוצות הקדושות, ועל ידי זה הגוים שאותן הניצוצות הקדושות בתוכם נמשכו מעצמם לאברהם אבינו ע"ה לגיירם, ועל כן הוכרח להיות נע ונד רוב ימיו, כי תיקן והעלה כל הניצוצות הקדושות הגבוהים שהיו במקום, ששייכים לשורש נשמתו, וכשכבר לא היה שם מה להעלות, אמר לו ה' "לך לך" מארצך, שכבר אפסו כאן הניצוצות הקדושות הגבוהים שהרגישו קדושתך ובאו להדבק בך, וכבר אינה ארצך, דאין בהם ניצוצות קדושות השייכים לך. ומולדתך, יש לומר דהכונה על הניצוצות הקדושות

שמעתי בשם הרב הקדוש רבי מרדכי יוסף בעל המחבר מי השלוח מאיזביצא על הפסוק (תהלים קו, כו) וישא ידו וגו' להפיל זרעם בגוים ולזרותם בארצות, ודקדקו המפרשים היכן מרומז שבועה זו בתורה, ואמר הרב הקדוש זצ"ל דעל מה שכתוב בתורה הקדושה (במדבר יד, כא) ואולם חי אני וימלא כבוד ה' את כל הארץ, היינו שבאם לא היו חוטאים היו עובדים את ה' בכח גדול כזה שהיו כמו אבן מאגנט המושכת אליה כל המתכות שנמצאים בסביבה, כמו כן היו משיכים בעבודתם כל ניצוצות קדושות המפוזרים בכל העולם לארץ ישראל, ומעלים אותם לשרשם (עיין בעש"ט על התורה פ' ויצא ד"ה הארץ אשר אתה שוכב עליה), ועל ידי חטא המרגלים נחלש כחם שלא היו הניצוצות קדושות נמשכים אליהם (ראה שם משמואל בראשית תרעג). וזהו שאמר חי אני, לשון שבועה כמו דאיתא בזהר הקדוש (ח"ב קטו, ב) שבועה היא, שנשבע בחיי המלך. וימלא כבוד ה', היינו ניצוצות קדושות, כל הארץ, בכל העולם, ויזכרו בני ישראל לנוד בכל אותם המקומות שימצאו שם הניצוצות קדושות לתקנם ולהעלותם, וזהו שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים קו, כו) ולהפיל זרעם, היינו ניצוצות קדושות שהם בחינת אותיות, שנעשים נשמות לבני ישראל כמו שכתב האור החיים הקדוש (שלהי תולדות, וע"ע אור החיים שמות א יב, ד"ה וכאשר יענו אותן) דכל גוי המיצר לישראל הוא מחמת שיש בו ניצוצות קדושות שאותן הישראל צריך ויכול לתקנו ולהעלותו ממנו, ולכן נתעורר הניצוץ הקדוש ועומד הגוי על איש זה ומכהו, עד שעל ידי הסבל והצדקת הדין, שכן מידת בני ישראל שיאמרו הכל מה'; על ידי זה נפרד אותו ניצוץ קדוש ועולה לשרשו, וממילא היה הצורך לזרותם בארצות, עד כאן דברי פי חכם חן בתוספת הסבר משלי: היוצא לנו מזה, דדרך האדם הוא ממש צורך גבוה, ורצונו של מקום כדי לקיים הבטחתו לבל ידח ממנו נדח. ועל כן מהשמים מסבבים לבן אדם מישראל שילך או יסע למקום שנמצאים ניצוצות קדושות השייכים לנשמתו שהוא צריך ויכול לתקנם ולהעלותם, וצריך להזהר מאד בהיותו בדרך שלא תהא הילוכו או נסיעתו חס ושלום לריק. אחר זמן רב נדפס ספר שיח שרפי קודש חלק ג' ומצאתי שיש משם סיוע גדול לדברינו. ועיין בספר התגלות הצדיקים שהביא מהחידושי הרי"מ ז"ע מעשה פלא מהרב הקדוש מאפטא האוהב ישראל ז"ע ששלח את תלמידו יעקב לא"י הים באפריקה שהיה שם ניצוצות קדושות שהוצרך הוא דוקא לתקנם ולהעלותם. וצריך כל אחד לתת דעתו על זה ולא יחשוב שהנסיעה היא רק מקרית, ויש בזה להאריך הרבה אך אין כאן מקומו. ועיין באור החיים הקדוש (במדבר י, לה) בפרשת ויהי בנוסע הארון. (עמ' קלט)

"הנני מוסר עוד מודעה שהחלטתי להתפלל בל"נ בכל יום על כל אלה שיעיינו בספר ויגידו בשמי דברי תורה לאחרים שיושעו מכל צרה שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב" – רבינו בספרו חלק א'

ליקוטי בן לאשרי

מתוך ספר בן לאשרי ברכה משולשלת

מהג"ר יצחק הכהן הוברמן זצ"ל - "הצדיק מרעננה"

בפרשת ויצא (ל, כו) ויברכני ה' בגלגלך, דרשו רז"ל (הובא דבריהם ברש"י שם) עד שלא באת לא היו לו בנים, עכשיו כתיב (לא, א) וישמע את דברי בני לבן. וכן מצינו בדברי רז"ל (במדבר רבה פ"ד, כ) על פסוק (שמואל ב, ו-ו) ויברך ה' את עובד אדום ואת כל ביתו, שאשתו וכלותיו כולם ילדו ששה בכרס אחד, הרי דביטוי ברכה מוסב על בנים. ויש לבאר בהקדמת מדרש פליאה, הובא דבריהם בראש דוד (פרשת וירא) להגאון הרב החיד"א ז"ל, יברכך ה' בצדקה, מנין, שנאמר (כד, א) והי' ברך את אברהם בכל. ולכאורה סתראי נינהו, דחד אמר בכל צדקה וחד אמר זה בן (בבא בתרא טז, ב). וכדי להשוות דברי רז"ל דאלו ואלו דברי אלקים חיים, נקדים דאמרו רז"ל (בבא בתרא י, א) שאל טורנוסרופוס את רבי עקיבא אם אלקיכם אוהב עניים מפני מה אינו מפרנסם וכו', משל למלך שכעס על עבדו וכו' והשיבו רבי עקיבא משל לאב שכעס על בנו וכו' המפרנסו לא דורון הוא משגר לו. מבואר מכאן שישראל יש להם מדריגת בנים, לכך מותר ומצוה לפרנסם. ואומות העולם נקראים עבדים ואסור ליתן להם צדקה. גם הוסיפו בגמרא (שם י, ב) על פסוק (משלי יד, לא) צדקה תרומם גוי אלו ישראל, וחסד לאומים חטאת אלו אומות העולם:

ולפי זה יהיו כל דברי רז"ל קיימים. ואעשך לגוי גדול, הכונה על ישמעאל כדקרי ליה (להלן יז, כ) ולישמעאל שמעתיד וגו' ונתתיו לגוי גדול. אך ואברכך (בראשית יב, ב) שדרשו רז"ל (הובא דבריהם ברש"י כאן) בממון, יכין דוקא על יצחק ויעקב ובניו, שראוי ליתן להם צדקה כנ"ל, דממון זה היינו שיתנו לצדקה, ולפי זה אין סתירה ממדרש פליאה הנ"ל לגמרא בבא בתרא (י, א) הנ"ל, שמדרש פליאה אומר בכל, היינו צדקה והגמרא מוסיפה עוד בבן, שרשאי ליתן צדקה. גם דברי רש"י (בראשית יב, ב) ואברכך בממון, גם כן הכונה שבנו יוכל ליתן מממונו לצדקה, והכונה על יצחק ויעקב ובניו כנ"ל. (עמ' קנב)

שהתקיימה הברכה, כדכתיב (בראשית כו, יב) ויזרע יצחק וימצא מאה שערים ויברכהו ה' וכן אמרו רז"ל (ב"ר סד ז, הובא דבריהם ברש"י בראשית כו, יג) דאפילו פרידות שאינן בברכת הריבוי, דפרידה אינה יולדת (קידושין יז, א), אף על פי כן היה זבל פרדותיו של יצחק יותר שוה מכספו וזהו של אבימלך. אך מה שפירש רש"י (בראשית יב, ב) ואגדלה שמך, זהו שאומרים אלקי יעקב צריך ביאור, דאיך על ידי גידול שמו דאברהם אבינו ע"ה ימשך שיאמרו אלקי יעקב. ויש ליישב בהקדם ביאור הכתוב (תהלים קכד, א) לולא ה' שהיה לנו יאמר נא ישראל, והפירוש שבשמות אברהם יצחק ויעקב, שרה רבקה רחל ולאה, יש כ"ו אותיות, גימטריה של שם הקדוש הויה ברוך הוא. אך כיון שיעקב נשתנה שמו לישראל (בראשית לב, כט), ואברהם היה מקודם שמו אברם (כראשית יז, ה), לפי זה אם נחשוב את אברהם בגודל שמו ויעקב בגודל שמו, היינו ישראל, יהיו ז"ך אותיות ולא יהיה מכוון לשם הקדוש הויה, על כן אמר נעים זמירות ישראל (תהלים קכד, א) לולא ה' שהיה לנו, שאנחנו רוצים לכוון שמות אבות ואמהות נגד שם הקדוש, יאמר נא ישראל, פירוש נוכל לומר ישראל, אבל מחמת הכונה בשם ה' כשאנחנו מזכירים האבות, מזכירים שם יעקב לא ישראל. ועל פי זה יובן שפיר דברי רז"ל המובאים ברש"י (בראשית יב, ב), ואגדלה שמך, שתקרא אברהם, ולא אברם. זהו שאומרים בברכת אבות אלקי יעקב, לא ישראל כנ"ל. מה שאין כן אם לא אגדלה שמך, ותקרא אברם יכולים לומר ישראל ויהיה גם כן מכוון. אחר כך מצאתי בקובץ פנינים יקרים שהביא בשם ספר מצודת דוד רעיון כעין זה, אבל באופן אחר לגמרי: (עמ' קנב)

דרוש. ברש"י, כאן הבטיחו על ג' דברים, בנים, ממון, שם. נמצא ואברכך היא ברכת ממון. ויש לדקדק דלהלן (כד, א) והי' ברך את אברהם בכל, פירש רש"י בכל גימטריה בן. וכיון שהיה לו בן הוצרך להשיאו אשה, הרי דברכה זו נאמרה על בנים. וכן נאמר

אברהם וזרעו. ואז יקיים הקב"ה (דברים י. יח) ואוהב גר לתת לו לחם ושמלה, וברכת ה' היא תעשיר (משלי י, כב): (עמ' קמח)

דרוש. בפירוש רש"י (בראשית יב, א) כאן אי אתה זוכה לבנים, ושם אעשך לגוי גדול, עיין אור החיים הקדוש (בראשית מז, ג) על הפסוק כי לגוי גדול אשימך שם, דהכונה על הניצוצות קדושות שהיו משוקעים בקליפת מצרים. והנה לפי סדר הענינים ירד אברהם אבינו ע"ה לארץ מצרים ושם היה נסיון שרה, כאומרם ז"ל (ויקרא רבה פ"יב, ה) ירדה שרה למצרים וגדרה עצמה מן הערוה ובזכותה נגדרו כל בנות ישראל. ושם נדבקה בה הגר (בראשית רבה פמ"ה, א) שהיתה בתו של פרעה, ואמר לה אביה מוטב שתהיה שפחה בבית אברהם מהיותה גבירה בביתו. ויש לומר שנרמז דבר זה במה שכתוב (להלן יב, טז) ויהי לו וגו' ושפחת, חסר ו' דרק שפחה אחת היה לו וזוהי הגר. ואחר כך נתגלגל הדבר ששרה נתנה את הגר שפחתה לאברם אישה לאשה, שיוציא אברם בה כל הזוהמה שירש מתרח אביו, ויוכל להוליד אחר כך משרה את הקדוש עליון יצחק, וראה פלא שהגר גימטריה יצחק, להורות שהיא גם כן סיבה ללידת יצחק: (עמ' קמט)

רמז. (יב, ב) והיה ברכה. יש לפרש והיה, נוטריקון ויאמרו הנה יום הדין, דאפילו כשנתעורר חס ושלום דין בעולם, גם אז תתעורר ברכה, גימטריה זכר, בחינת חסדים כדכתיב (תהלים צח, ג) זכר חסדו, כמבואר בספרים הקדושים. עוד יש לרמוז בפירוש רש"י (כאן) בך חותמין, שכתבו בספרים הקדושים כשחס ושלום מתעוררין דינין וגבורות, יש בבני ישראל כח להמשיך חסדים ממידת אברהם אבינו ע"ה שיתמתקו הדינין וגבורות, וזהו והיה ברכה: (עמ' קנא)

דרוש. ואעשך לגוי גדול, פירש רש"י (בראשית יב, ב) זהו שאומרים אלקי אברהם. ויש לפרש דהכונה שכל הגרים נקראים על שמו (סוכה מט, ב). ואברכך זהו שאומרים אלקי יצחק, הכונה שביצחק מצינו

"הנני מוסר עוד מודעה שהחלטתי להתפלל בל"נ בכל יום על כל אלה שיעיינו בספר ויגידו בשמי דברי תורה לאחרים שיושעו מכל צרה שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב" – רבינו בספרו חלק א'